

DEMOGRAFİK ÖZELLİKLERE GÖRE TÜRKİYE'DE SPORDA ŞİKE ALGISI VE GAZİANTEP İLİ ÖRNEĞİ

Halil EKİCİ

Sofia Vasil Levski Univesity, National Sport Academy
halil_ekici@hotmail.com

Özet

Sporda Şike son yıllarda Türkiye'nin gündeminden düşmeyen bir kavramdır. Zaman zaman gazeteler, dergiler ve görsel medyada bu konu ile ilgili haberlere rastlanmaktadır. Sporda Şike yapılmaması gereken bir olgu iken gerek menfaat, gerekse spor kulüplerinin başarı sağlama adına başvurdukları bir yöntemdir. Özellikle kara para aklama yolu seçilen futbolda Şikenin daha çok yapıldığı görülmektedir. Spor tacirleri spor üzerinden rant elde edebilmek için uğraşmaktadırlar. Bunun içinde çeşitli Şike yollarını kullanmaktadırlar. Bu çalışmada; Gaziantep'te yaşayan insanların spor alanındaki Şike algıları, anket yöntemi kullanılarak tespit edilmiş ve bu algıların demografik özelliklere göre farklılık gösterip göstermediği analiz edilmiştir. Bu çalışma ile Gaziantep'te yaşayan insanların sporda Şike ile ilgili algıları ölçülmeye çalışılmıştır. Gaziantep'te yaşayanların Şikeyi yapan ya da yaptırnanlarla ilgili görüşleri belirlenmeye çalışılmıştır.

Anahtar kelimeler: Şike, Spor, Kara Para, Futbol.

THE PERCEPTION OF MATCH-FIXING IN TURKEY ACCORDING TO DEMOGRAPHIC CHARACTETIRISTICS AND APPLICATION IN GAZİANTEP

Abstract

Sports handicapping is a concept that does not fall in recent years, Turkey's agenda. From time to time, newspapers, magazines and news on this subject are to be found in the visual media. Stakeholders need to be made when a case of match-fixing in sport, as well as the name of a means of ensuring the success of sports clubs. Especially a lot of match-fixing in football where money laundering is the chosen path. Sports traffickers trying hard to be able to get profit from sport. Use a variety of ways of fixing it. In this study, the area of sports handicapping the perceptions of the people who live in Gaziantep, on the basis of the survey have been identified

and these perceptions differed according to demographic characteristics were analyzed. This study tried to measure the perceptions of match-fixing in sport of people living in Gaziantep. Making or opinions about the people living in Gaziantep are determined by match-fixing.

Key words: Thrown game, Sport, Black Money, Football.

Giriş

Spor; uğraşanları açısından yarışma kazanmaya dnk, fiziksel, zihinsel ve teknik bir abadır. İzleyenler açısından ise heyecan ve istek duygusu kazandıran bir süreçtir. Btnlg içerisinde ise anatomi, ortopedi, biyomekanik, psikoloji gibi bilim dallarının yardımı ile gelişen, sürdürülen bir bilimsel olgudur (Erkal, 1992). Spor ancak yöneticileri, organizasyonları, politika ve mevzuatları ile bir bütün ile ele alınırsa anlam kazanabilir (Demirci, 1986). Sporun sevk ve idaresi konusunda yöneticilere büyük rol düşmektedir. Spor organizasyonlarının yerine getirilmesinde sporun sevk ve idare edilmesi iyi yöneticiler tarafından yapılmalıdır (Yetim, 1996). Ülkemizde spor yöneticileri zengin kişilerden oluşmaktadır. Bu kişiler özellikle kendilerini tanıtmaq ve özellikle usulsüz yolla elde ettikleri kara paraları aklamak için bu yolu seçmektedirler. Bu tanıtım yolunun Türkiye’de futbol kulüp başkanlığı ile olduğu da aşıkardır. Futbol kulüp başkanları zengin ve güçlü kişilerden oluşmaktadır.

Spor kulüpleri, üyelerin, sporcuların ve teknik heyetin bir amaç etrafında bir araya geldiği yerler olarak, sporculara sporu bilimsel olarak öğreten ve uygulatan tüzel kişilerdir. Spor kulüpleri, dernek ve şirket olmak üzere iki farklı tüzel kişiliğe sahiptirler. Dernekler kar amacı gütmeyen kuruluşlar olmasına karşılık, şirketler tamamen kar amacına yönelen tüzel kişilerdir (Ekenci, 1997).

Kulüpler ayakta kalabilmek için ve taraftarlarını memnun edebilmek için güçlü olmak zorundadır. Güçlü yapı kalifiye elemanlar ile gerekleēebilir. Ne kadar kalifiye sporcunuz, teknik elemanınız varsa o kadar başarılı olabilirsiniz. Spor kulüpleri de bunun bilincinde oldukları için özellikle kulüp başkanlarını

güçlü kişilerden seçmektedirler. Ne kadar maddi gücünüz varsa o kadar daha güçlü olursunuz ve o kadar daha fazla kazanırsınız. Taraftarınız artar ve söz sahibi olursunuz. İster kulüpler isterse de kulüplerde başkan seçilmek için uğraşanlar olsun daha çok kazanma hırısından dolayı bu yola giriyor olabilirler.

Türkiye’de spor yöneticileri iş adamlarıdır. Spor yöneticiliğini de iş olarak gördükleri için özellikle müsabakalardan önce stantlar açarak kendi ürettikleri ürünleri satmaktadırlar. Yöneticiler, sporu elde edecekleri gelir kapısı olarak görmektedirler (Football and Families, 2002). Özellikle futbol kulüplerinin başına profesyonel iş adamlarının geçmesi spor endüstrisi kavramının oluşmasına zemin hazırlamıştır (Authier, 2002). Spor endüstrisi kavramı sporun önem kazanmasından sonra oluşmuştur. İnsanların spordan rant elde etmeye çalışmaları sporu sadece spor için değil çeşitli amaçlar için kullanmaya başlamaları sporun ekonomik bir boyuta bürünmesine neden olmuştur (King, 2004). Spora ilgi duyan ya da fanatik boyutta tutkulu olarak takım tutan gençler o takımın ürünlerini almaktan asla çekinmemekte ve ekstra paralar ödeyebilmektedirler. Takım ürünleri belli firmalar tarafından üretilmekte ve bu firmalar kulüp içindeki yöneticilere rant elde ettirmektedir (Cialdini, 2000). Spor endüstrisi geliştikçe insanlar da bu işten rant elde edeceklerini düşündükleri için bu işe sponsor olma yolunu seçmektedirler (Chalip ve ark, 2000). Futbolun günümüzde insanlar üzerinde etkili olması, futbol sayesinde kuşaklar arası çatışmanın bile ortadan kalkması, aile bağlarını güçlendirmesi bu işten para kazananların ilgisini çekmektedir (Football and Families, 2002). Bu düşünce sporun rant kapısı olarak görülmesine neden olmaktadır. Sporla uğraşan ve bu işten para kazanan bazı insanlar daha çok kazanmak için farklı yolları denemektedirler. Kanunun öngörmediği bazı durumlar spora yansıtılmaktadır. Haksız kazançlar elde edilmektedir. Bu durum şike dediğimiz kavramın spora yansımaya neden olabilir.

Şike, Fransızca kökenli bir sözcüktür. Şike, *bir spor karŐılaŐmasının sonucunu deęiŐtirmek için maddi veya manevi bir çıkar karŐılıęı varılan anlaşma* demektir. Mecazi anlamda ise *bir çıkar karŐılıęında, uzlaŐarak iş yapma, aldatma* anlamında kullanılmaktadır (www.wikipedia.org). Sporda Şike, maddi veya manevi çıkar karŐılıęı anlaşma ile maçın sonucunu deęiŐtirme, danıŐıklı spor karŐılaŐması yapma biçiminde tanımlanabilir. Şike; taraf Őikesi, hatır Őikesi, hakem Őikesi (rüşvet), kazanma amacı gütmeden yapılan Şike ve spor dıŐı unsurların katılması ile yapılan Şike gibi birçok türlere ayrılmaktadır (Şahin, 2009). Bu Şike türleri Şu görüşleri ifade etmektedir (www.samanyoluhaber.com).

Taraf Őikesi; müsabaka taraflarının sporcu, yönetici, kulüpler vs. aralarında anlaŐmaları olarak ifade edilmektedir. Bu Şike türünde menfaat gdlmekte sporcu, yönetici, kulüpler aralarında anlaŐarak spor müsabakalarında belli bir bedel karŐılıęında oyunu satabilmektedirler.

Hatır Őikesi; bölgesel veya kiŐisel sebeplerle maddi menfaat karŐılıęı olabileceği gibi menfaat karŐılıęı olmayan Şike türüdür. Bu Şike türüne ülkemizde rastlanmaktadır. Bazı spor kulüpleri bir takımın küme düŐmemesi için karŐı takımla anlaŐmakta ve müsabakadan mağlup bir Şekilde ayrılabilenmektedirler.

Hakem Őikesi; hakemlerin maddi menfaat karŐılıęı müsabakaları bir kişi ya da kulüp lehine ynetmeleridir. Hakemlerin bazen maddi menfaat için Şike yolunu Őetikleri görülmektedir.

Kazanma amacı gütmeden yapılan Şike; bir yarıŐmacı için müsabakanın önem arz etmemesi, kazanma Őansının olmaması ya da takım arkadaşlarından birine yardım etmek amacıyla spor ruhuna uygun davranmaması Őeklinde tanımlanmaktadır.

Spor dıŐı unsurların katılması ile yapılan Şike; bahis oyunları ile iliŐkilendirilen Şike türüdür. Spor müsabakalarını spor müsabakalarını yapanların değil sporla ilgili olmayan bazı kesimlerin belirlemesi Őeklidir.

Sporcu gerçek yeteneklerini ortaya koymamak için para alabilir. Bu sağlanan çıkarla sporun, önceden belli olmayan sonucu bazı özel kişilere çıkar sağlayacak şekilde değişir. Şike söylentileri, sporun üzerinde kara bulut gibi dolaştığı sürece spor, ahlak açısından irdelenmelidir (Şahin, 2009).

Sporda şike Türkiye’nin gündeminde önemli bir yere sahiptir. Şike; kulüpler, kulüp yöneticileri, sporcular tarafından yapılmakta ve bununla haksız kazançlar elde edilmektedir. Şikeye konu olan kanun maddeleri aşağıda sıralanmaktadır (www.resmigazete.gov.tr).

- Belirli bir spor müsabakasının sonucunu etkilemek amacıyla bir başkasına kazanç veya sair menfaat temin eden kişi, beş yıldan on iki yıla kadar hapis ve yirmi bin güne kadar adli para cezası ile cezalandırılır. Kendisine menfaat temin edilen kişi de bu suçtan dolayı müşterek fail olarak cezalandırılır. Kazanç veya sair menfaat temini hususunda anlaşmaya varılmış olması halinde dahi, suç tamamlanmış gibi cezaya hükmolunur.

- Şike anlaşmasının varlığını bilerek spor müsabakasının anlaşma doğrultusunda sonuçlanmasına katkıda bulunan kişiler de birinci fıkra hükmüne göre cezalandırılır.

- Kazanç veya sair menfaat vaat veya teklifinde bulunulması halinde, anlaşmaya varılamadığı takdirde, suçun teşebbüs aşamasında kalmış olması dolayısıyla cezaya hükmolunur.

- Suçun;

- a) Kamu görevinin sağladığı güven veya nüfuzun kötüye kullanılması suretiyle,

- b) Spor kulübünün yönetim kurulu başkan veya üyeleri tarafından,

- c) Suç işlemek amacıyla kurulmuş bir örgütün faaliyeti çerçevesinde,

- d) Bahis oyunlarının sonuçlarını etkilemek amacıyla işlenmesi halinde verilecek ceza yarı oranında artırılır.

• Suçun bir müsabakada bir takımın başarılı olmasını sağlamak amacıyla teşvik primi verilmesi veya vaat edilmesi suretiyle işlenmesi halinde bu madde hükümlerine göre verilecek ceza yarı oranında indirilir.

• Bu madde hükümleri;

a) Milli takımlara veya milli sporculara başarılı olmalarını sağlamak amacıyla,

b) Spor kulüpleri tarafından kendi takım oyuncularına veya teknik heyetine müsabakada başarılı olabilmelerini sağlamak amacıyla, prim verilmesi veya vaadinde bulunulması halinde uygulanmaz.

• Suçun spor kulüplerinin veya sair bir tüzel kişinin yararına işlenmesi halinde, ayrıca bunlara, şike veya teşvik primi miktarı kadar idari para cezası verilir. Ancak, verilecek idari para cezasının miktarı yüzbin Türk Lirasından az olamaz.

• Müsabaka yapılmadan önce suçun ortaya çıkmasını sağlayan kişiye ceza verilmez.

Şike yaptıkları mahkeme kararı ile tespit edilenler beş yıl süreyle, aynı ve nakdi yardımlardan yararlanamazlar. Kulüplerin bu durumları devam ettiği sürece aynı ve nakdi yardımdan yararlanamazlar (GSGM Yönetmeliği, 2005).

Sporla şikeyi suç sayan ve bunu kanunla belirleyen ülkeler; İtalya, Portekiz, İspanya, İngiltere, Bulgaristan ve Polonya olarak sıralanmaktadır. Diğer ülkelerde sporda şike için önlem almaları gerektiği savunulmaktadır. Eğer önlem alınmazsa sporun geleceğinin iyi olmayacağı düşünülmektedir. Şikeyi engellemek için kamu otoriteleri ve spor birlikleri ortak hareket etmelidir (<http://www.sporbucks.com>).

Araştırmacı gazeteci Hill kitabında; profesyonel oyuncular, mafyalar, polisler, üst düzey yöneticiler, futbolcular, hakemler ile 4 kıtada söyleşi yaptıklarını ve bunun sonucunda şikenin sporun her alanında mevcut olduğunu düşünmektedir.

Şikenin sadece ulusal değil uluslararası karşılaşmalarda da yapıldığını tespit etmiştir. Avrupa şampiyonlar liginde, olimpiyat ve dünya kupası turnuvalarında da şike yapıldığı savunulmaktadır (www.howtofixasoccergame.com). FIFA güvenlik şefi Eaton; federasyonun şike ile savaşa girdiğini ve şike yapıldığı tespit edilen Türkiye, Yunanistan, İtalya, Çin, Güney Kore ve Finlandiya’daki olayları yakından takip ettiklerini söylemektedir (www.tr.eurosport.com). Macaristan, Ukrayna ve Türkiye’de sporun mafyanın elinde olduğu için insanların şike ile ilgili olayları açıklamaktan korktuklarını belirtmektedir (Hill, 2009).

Sporda şike algısı daha çok futbolla özdeşleşmiş durumdadır. Uluslararası Futbol Federasyonları Birliği (FIFA) ve Uluslararası Polis Teşkilatı (Interpol), futbolda şikenin engellenmesi için ortak karar almışlardır. Buna göre bu kuruluşlar şikeyi engellemek için ortak hareket edeceklerdir (<http://www.bahismedya.com>). Ancak şikeyi sadece futbol ile de özdeşleştirmemek gerekir. Şike sporun tüm branşlarında yapılmaktadır. Spordan kaynaklanan gelir arttıkça şike de artmaktadır. Şike tutarındaki artış şikenin yapıldığı branşa göre farklılık arz etmektedir (Preston, 2006).

Şike tarihte ilk defa M.Ö.388 yılında Thessialı Eupolos isimli bir atlet tarafından yapılmıştır. Bu atlet olimpiyat oyunlarında birinci olmuştur (Wolfgang, 2008).

Avrupa’da ilk şike İngiltere’de 1914-1915 yıllarında Liverpool ile Manchester United arasında oynanan müsabakada meydana gelmiştir. Bu olay mahkemeye kadar gitmiş ve 3 Manchester’lı ve 4 Liverpool’lu sporcu spordan men edilmiştir (Hamarat, 2011).

1926-27 sezonunda İtalya’da yapılan şike, Federasyon tarafından haber alındı. Juventus’u 2-1 mağlup ederek tarihinde ilk kez Serie A’ya çıktığı maçta Torino’nun, siyah beyazlı kulübün oyuncusu Luigi Allemandi’ye para verdiği tespit edildi. İtalyan Futbol Federasyonu, Torino’nun şampiyonluğunu iptal ederken,

Allemandi de futboldan ömür boyu men edilmiştir (<http://www.goal.com/tr>).

Polonya'da Őubat 2009'da Polonya Futbol Federasyonu, 2004-2005 sezonunda 5 maçta Şike yaptığı tespit edilen 1. lig takımlarından Bialystok'u küme düşürdüler. Polonya'da 2003-2004 sezonunda da 4 takım, Şike yaptıkları gerekçesiyle 1. ligden ihraç edildi (<http://www.ntvmsnbc.com>).

1979-80 sezonunda İtalya'da tam bir Çok yaşandı. Milan ve Lazio küme düşürüldü. Milan başkanı Felice Colombo'nun Lazio, Avvelino, Perugia ve Lecce'de forma giyen futbolculara Şike primi verdiği anlaşıldı. Aynı zamanda Felice Colombo'nun yasadışı bahis oynadığı da ortaya ıktı. Ayrıca Şike yaptığı bilinen isimler arasında İtalya Milli Takımı'nın eski kalecisi Enrico Albertosi ve yine milli takımın yıldızı Paolo Rossi de vardı (<http://www.goal.com/tr>).

1993 senesinde Fransa'da ligi Őampiyon tamamlayan Marsilya'nın, 1-0 kazandığı Valenciennes maçında rakip oyunculara para verdiği ortaya çıkınca, Őampiyonluđu elinden alındı. Takım küme düşürülürken, birçok oyuncu da ceza aldı. Bu da yetmedi, Avrupa'da Şike yaptığı kanıtlanamayan Marsilya, yine de ne olur ne olmaz mantığıyla Avrupa Kupaları'ndan bir sene süreyle men edildi (<http://www.goal.com/tr>).

Yunanistan'da süper lig 2010-2011'de Şike ideasına karışan iki takım Olympiakos Volou ve Kavala, disiplin kurulunun verdiği kararla 2. lige düşürülmüş ve yöneticileri de spordan men edilmiştir. Ayrıca takımlara para cezası da verilmiştir (<http://www.cnnturk.com>).

Güney Kore'de Şike olayları ile muzdariptir. Güney Kore'de Şike olaylarına karışan yönetici ve futbolcular Şike soruşturması kapsamında mahkemeye çıkarılmışlardır. 9 sporcu 2 yıl hapis cezası verilmiştir. Ayrıca Şikeye karışanların usulsüz kazanç elde ettikleri de tespit edilmiştir (www.haberhakki.com).

Brezilya'da Şike olaylarından biri ise Şu Şekilde gerçekleşmiştir. FİFA kokartlı hakem Edilson Perreira da Carvalho 2005 yılında yönettiği 11 ma

sonunda maddi yönden zor durumdaydım deyince Federasyon tarafından hem maçları iptal edilmiş hem de ömür boyu hakemlikten men cezası almıştır (www.haberhakki.com).

Türkiye’de ilk şike olayına İstanbul’da Altay-Vefaspor maçını yönetildiği sırada tanık olunmuştur. Altaylı bir sporcu ile Vefasporlu bir sporcunun çoraplarından çıkarttıkları paraları birbirlerine verirken görülmüş ve uyarılmışlardır. Bu Türkiye futbol tarihinde kayıtlara geçen ilk şike olayıdır (www.uludagsozluk.com).

Malatyaspor 1989-1990 sezonunda küme düşmüştür. Sarı - kırmızılılar şike ile küme düşürüldüğünü kanıtladı ama düşmekten kurtulamadılar. 1989-90 sezonunda Adana Demirspor'un Boluspor'a 2-0 yenildiği maçta şike olduğu ispatlandı. Şike Tahkik Komisyonu 3'e 2 çoğunlukla 'Şike vardır' kararı verdi. Ancak dönemin Futbol Federasyonu yönetimi, bu kurulu dağıtıp, yeni kurul oluşturdu ve dosyayı kapattı (www.dipnot.tv). Tanrıverdi, 1990 yılında Türkiye’de şikeye itiraz eden ilk kulüp Malatyaspor olduğunu ortaya bir takım belgeler koymalarına rağmen o günkü şartlarda federasyon kurulu kararıyla hiç bir şey yapamadıklarını belirtmektedir. Geriye dönük inceleme olacağını tahmin etmediğini, keşke bugünkü şartlar, belgeler olsa da 1990 yılıyla ilgili Malatyaspor’da gerçek olayları ortaya çıkarabilse demektedir (www.sporx.com).

Türk halkı 3 Temmuz 2011 sabahı televizyonlarını ilk açtıklarında Fenerbahçe spor kulübünün şike olayını gördüler. Yıldırım hakkında türlü suçlamalar mevcuttu. Fenerbahçe spor kulübünün şike yaptığı anlatılıyor ve spor kulüp başkanın başta olmak üzere yöneticiler, antrenörler ve futbolculardan oluşan 61 kişilik bir grubun gözaltına alındığı vurgulanıyordu (Şike operasyonu Savcı Öz). Burada sorgulanacak temel konunun son haftalarda oynanan maçlara şike karışıp karışmadığıydı. Bu olayın incelenmesinde ana sebep Giresunspor eski başkanı Osman Çırak’ın dövülmesiyle başladı. Çırak, eski başkan Peker’den

şikayetçi oldu. Bunun üzerine teknik takip yapılmaya başlandı. Bu teknik takip de Yıldırım da dahil olmak üzere bazı menajerlerin Trabzonspor maçlarının zorlaştırılması ve Fenerbahçe kulübünün maçlarının ise kolaylaştırılması doğrultusunda rakiplere haksız yere para verdikleri görüntüldü. Organize suç örgütü oluşturmak, maçların skorlarını baskı ve tehdit ile etkilemek iddiasıyla İstanbul Cumhuriyet Savcılığı tarafından soruşturma başlatıldı. Bu soruşturma neticesinde bazı kulüplerin küme düşebileceği de belirtildi (www.ankarahaber.com, www.cnnturk.com). Soruşturmanın iddianamesi ise soruşturmayı yürüten savcı Mehmet Berk tarafından 3 Aralık 2011 tarihinde tamamlanıp, İstanbul 16. Ağır Ceza Mahkemesine sunulmuştur. 9 Aralık 2011 tarihinde mahkeme iddianameyi kabul etmiş ve dava resmen başlamıştır. İddianame kabul olmadan önce dosyada gizlilik kararı olduğu için herhangi bir karar alamayan TFF, iddianame kabul olduktan suç isnat edilen kişilere gerekli cezaları vereceğini ancak kulüplere şayet bir yaptırım uygulanacaksa bu cezaları 2011-2012 sezonunun sonunda vereceğini ifade etmektedir (<http://tr.wikipedia.org>). UEFA tarafından Türkiye'ye Fenerbahçe spor kulübünün şike yapıp yapmadığını araştırmak için temsilci gönderilmiştir. UEFA, Fenerbahçe'nin şikeye karıştığı için şampiyonlar ligine katılmasını reddettiğini beyan etmiştir. Eğer Fenerbahçe'nin şampiyonlar ligine katılması halinde kendi soruşturmasını başlatacağını ve soruşturma Fenerbahçe aleyhine sonuçlanırsa hem Fenerbahçe hem de diğer Türk takımlarına ceza uygulayacağını belirtmiştir. Bunun üzerine TFF diğer kulüpleri riske atmamak için Fenerbahçe spor kulübünü UEFA'ya göndermekten vazgeçmiştir (www.uefa.com). Fenerbahçe bunun üzerine TFF ve UEFA'ya 45 milyon EURO'luk tazminat davası açmıştır.

Tüm spor branşlarında şike yapılmaktadır. şike yapmanın önüne geçmek için 5 maddenin önemli olduğu söylenilmektedir. Spor organizasyonları ve kamu otoritesi bu beş madde üzerinde yoğunlaşmalı ve gerekli önlemleri almalıdır. Bu 5 madde şu şekilde sıralanmaktadır (www.sportaccord.com)

- Sportif düzenlemeler yapılmalı
- Bahis düzenlemeleri yapılmalı
- Spor organizasyonu içinde düzenlemeler yapılmalı
- Şikeyi önlemek için eğitim verilmeli
- Zeka oyunlarını ve bahis faaliyetlerini incelemek için izleme komitesi

kurulmalıdır.

Türkiye’de spor düzenlemesi gözden geçirilmiş ve yeni düzenlemeler Gençlik ve Spor Bakanlığı tarafından yapılmıştır. Bakanlık gerekli önlemleri yasa, tüzük ve yönetmelikler ile almaya çalışmaktadır. Buna rağmen hala şike ile ilgili eksikliklerin bulunduğu gerçektir. Şikeyi engellemek için spor kurumlarının tümü bir araya gelmeli ve yeni önlemler almalıdır. Şikeyi engellemek için yapılması gerekenler şu şekilde sıralanmaktadır: (www.sportaccord.com).

- Sporda bahis oyunları önemli bir yer içermektedir. Devlet bu oyunlarda şike yapılmaması için gerekli önlemleri almalıdır. Şike yapanlar da cezalandırılmalıdır.

- Şikeyi engellemede polis gücü, spor birimleri ortak hareket etmelidir.
- Hakemler, antrenörler ve sporcuların şikeye karışmaması için dolgun ücret verilmelidir.

- Spor müsabakalarındaki hakemlerin geçmişi araştırılmalı ve ondan sonra müsabaka yönetmesine izin verilmelidir. Ayrıca şaibeye karışan hakemler müsabakalara atanmamalıdır.

- Sporculara bahis yasağı konulmalı ve bahislere katılmaları engellenmelidir.
- Spor yöneticilerine bahis yasağı konulmalıdır.
- Şikeye karışan kulüpler, dernekler, takımlar cezalandırılmalıdır.
- Spor müsabakalarına girişlerde sporcuların, yöneticilerin, hakemlerin

ve spor müsabakası ile ilgileri olanların telefon, bilgisayar vb. teknolojik

cihazlardan yararlanmaları yasaklanmalıdır.

- Sporda şikeyi engellemek için sporculara doping testi uygulanmalıdır. Sporculara dopingin zararları anlatılmalıdır. Uygulayanlarda spordan men edilmelidir.

- Sporculara eğitim verilmelidir.

Kara para kavramı ilk olarak uyuşturucu ve Psikotrop maddelerin satışından elde edilen kazanç olarak ele alınmıştır. Daha sonra bu tanıma başka örgütlü suçlara da dâhil edilmiştir. Artık kavram birçok ülkede, her türlü ağır suçlardan elde edilen kazançları kapsar hale gelmiştir (Ergül vd, 2005). Kara para, kanunlar tarafından suç sayılan fiillerin yanı sıra, ekonomik hayatı düzenleyen kural ve usullerin ihlal edilmesi ile elde edilen kazanç olarak tanımlanmaktadır (Çelik vd, 2000).

Son 20 yılda sadece eğlence veren bir sektör olmaktan çıkan futbol, küresel bir endüstri haline dönüştü. Futbolun artan iktisadi önemi de, sektöre yapılan yatırımları artırdı. Ancak bu durum, suç ekonomisi aktörlerinin de futbolla ilgilenmesine yol açtı. OECD'ye göre Futbol kara para aklama yollarından biri haline geldi. OECD tarafından sunulan raporda, futbol sektöründe kara para aklama amacıyla kullanılan yöntemler hakkında da şu şekilde yapılmaktadır (www.futbolistan.net).

Futbol kulübü sahipliği; kara para aklayıcıları, futbol kulüplerini mükemmel bir kara para aklama aracı olarak görüyor. Nakit paranın döndüğü her sektörde olduğu gibi, futbol da, kara para aklamaya elverişli bir ortam sunuyor. Futbol kulüpleri, bazı durumlarda sosyal ilişkiler kurarak, devletten ihale alıyor. Örneğin Meksika'da profesyonel bir futbol kulübüne sahip bir işadımı, politikacılar ve kamu görevlileriyle ilişki kurarak, rüşvet yoluyla belirli kamu ihalelerini almıştı. Transfer pazarı ve futbolcu sahipliği; uluslararası transfer pazarı sürekli olarak genişliyor. Örneğin 2006 Dünya Kupasında ulusal takımlarda oynayan

futbolcuların yarısı, kendi ülkelerinin dışındaki ülke liglerinde oynuyordu. Televizyon pazarının serbestleşmesi, özel televizyon ağlarının yaygınlaşması, spor kulüplerinin bütçelerinin, bu da futbolcu ücretlerinin artmasına neden oldu. Uluslararası futbolcu transferleri, vergi kaçırmaya, hatta bu işlemlerin içine gizlenerek hileli işlemlerde bulunmaya ve kara para aklamaya olanak veriyor. Transfer bedelleri de olduğundan yüksek gösterilebiliyor (www.futbolistan.net).

Metedoloji

Bu çalışma 2012 yılının ocak ve nisan ayları arasında Gaziantep’teki halkın Türkiye’deki şike algısını ölçmek amacıyla anket tekniği kullanılarak yapılmıştır. Araştırma örneklemini Gaziantep içinde bulunan merkez ilçelere uygulanmıştır. Araştırmaya katılanlarla alışveriş merkezlerinde anketler yapılmıştır. Deneklerin cevaplara yanlış cevap vereceği de düşünülerek anket sayısı 750 olarak belirlenmiştir. Ancak geri dönen anket sayısı 510 olmuş ve değerlendirmeye alınan anket sayısı 477 olarak gerçekleşmiştir. Veri analizleri SPSS ile yapılmıştır. Araştırma kapsamında elde edilen veriler; aritmetik ortalama, standart sapma, t testi ve f testi yapılarak analizi edilmiştir.

Araştırma kapsamında test edilen hipotezler;

H1: Şike algısı yaşa göre farklılık göstermektedir.

H2: Şike algısı cinsiyete göre farklılık göstermektedir.

H3: Şike algısı eğitime göre farklılık göstermektedir.

H4: Şike algısı gelire göre farklılık göstermektedir.

H5: Şike algısı mesleğe göre farklılık göstermektedir.

Tablo 1’de görüldüğü üzere araştırmaya katılan kişilere ilişkin demografik bilgiler analiz edilmiştir. Buna göre araştırmaya katılanların %68’i erkek, %32’si kadınlardan oluşmaktadır. Meslek grubunda en fazla katılım %32’sinin öğrencilerin olduğu görülmektedir. Onu sırasıyla %31 ile işçiler ve

%16 ile memurlar takip etmektedir. Yaş grubuna göre; ankete katılanların %40'lık kısmı 15-24 yaş grubundan oluşmaktadır. Onu sırasıyla 25-34 yaş grubu %29 ile takip etmektedir. Eğitim durumuna göre lise mezunları %46 ile en fazla cevap veren grup olmuştur. Onu %25 ile ilköğretim mezunları takip etmektedir. Gelir düzeyine göre; %52 ile 0-750 TL grubu ilk sırada yer almıştır. Onu %17 ile 751-1250 TL'lik grup takip etmektedir.

Tablo 1: Araştırmaya Katılanların Demografik Bulguları

Değişkenler	Frekans	Yüzde	Kümülatif Yüzde	
Cinsiyet	Bay	323	67,7	68,0
	Bayan	152	31,9	100,0
	Toplam	475	99,6	
Meslek	İşsiz	21	4,4	4,5
	ğrenci	153	32,1	37,1
	İşçi	149	31,2	68,9
	Memur	77	16,1	85,3
	Emekli	15	3,1	88,5
	Ev hanımı	14	2,9	91,5
	Esnaf	33	6,9	98,5
	Diğer	7	,5	100
	Toplam	469	98,3	
Yaş	15-24	190	39,8	40,1
	25-34	138	28,9	69,2
	35-44	100	21,0	90,3
	45-54	33	6,9	97,3
	55 ve zeri	13	2,7	100,0
	Toplam	474	99,4	
Eğitim Durumu	İlköğretim	121	25,4	25,6
	Lise	218	45,7	71,8
	nlisans	39	8,2	80,1
	Lisans	82	17,2	97,5
	Lisansüstü	12	2,5	100,0
Toplam	472	99,0		
Gelir Düzeyi	0-750 TL	248	52,0	53,4
	751-1250 TL	82	17,2	71,1
	1251-2000 TL	81	17,0	88,6
	2001-3000 TL	40	8,4	97,2
	3001 TL ve zeri	13	2,7	100,0
Toplam	464	97,3		

Tablo 2’de araştırmaya katılanların şike algısına yönelik görüşleri verilmektedir. Verilen cevaplar içinde en yüksek ortalama 4,47 ile *sporda şike yapmak spora zarar vermektedir* değişkeninde görülmektedir. En yüksek standart sapma; *tarafтары olduğum spor kulübünün şike yaptığı kanıtlanırsa kulübümü değiştiririm* sorusuna verilen cevaplar neticesinde 1,65 ile elde edilmiştir. En düşük standart sapma değeri 1,05 ile *sporda şike yapmak spora zarar vermektedir* değişkeninde görülmektedir. En fazla katılım sağlanan seçenek kesinlikle katılıyorum 342 kişi ile *sporda şike yapmak spora zarar vermektedir* değişkeninde görülmektedir. En az katılım sağlanan seçenek 17 kişi ile *katılmıyorum* verilmiştir ve bu *sporda şike yapmak spora zarar vermektedir* değişkeninde görülmektedir.

Tablo 2: Araştırmaya katılanların şike algısına yönelik görüşleri

	Ortalama	S. Sapma	Kesinlikle katılmıyorum	Katılmıyorum	Kararsızım	Katılıyorum	Kesinlikle katılıyorum
Sporda şike yapılmaktadır.	3,84	1,33	48	32	75	101	209
Sporda şike yapmak topluma zarar vermektedir.	4,21	1,20	29	26	50	79	292
Sporda şike yapmak spora zarar vermektedir	4,47	1,05	21	17	25	61	342
Şike yapan sporcular spordan men edilmelidir.	4,20	1,25	34	29	45	66	300
Şike yapan spor kulüpleri ağır cezalara çarptırılmalıdır.	4,34	1,09	20	18	53	70	309
Sporda kara para aklama yolu ile şike yapılmaktadır.	3,93	1,21	30	29	89	108	206
Tarafтары olduğum spor kulübünün şike yaptığı kanıtlanırsa kulübümü değiştiririm.	3,04	1,65	138	67	46	70	147

Tablo 3’te araştırmaya katılanların yaşlarına göre şike algısına ilişkin görüşlerde farklılık olup olmadığı analiz edilmiştir. Bu analize göre; *şike yapan*

spor kulüpleri ağır cezalara çarptırılmalıdır 0,01* ($p<0.05$) ve *sporda kara para aklama yolu ile Şike yapılmaktadır* 0,019*($p<0.05$) görüşlerinde yaşı göre anlamlı bir farklılık olduğu tespit edilmiştir. Diğer değişkenlerde ise yaşı göre bir farklılık tespit edilmemiştir. Yani diğer değişkenlere verilen cevaplar insanların yaşları farklı olsa bile bu görüşlere istatistiki olarak bir fark yoktur.

Tablo 3: Araştırmaya katılanların yaşına göre Şike algısı

Değişken		sd	F	P
Sporda Şike yapılmaktadır.	Gruplar Arası	4	1,74	0,14
	Grup içi	457		
Sporda Şike yapmak topluma zarar vermektedir.	Gruplar Arası	4	1,06	0,376
	Grup içi	468		
Sporda Şike yapmak spora zarar vermektedir.	Gruplar Arası	4	1,054	0,379
	Grup içi	458		
Şike yapan sporcular spordan men edilmelidir.	Gruplar Arası	4	0,774	0,543
	Grup içi	466		
Şike yapan spor kulüpleri ağır cezalara çarptırılmalıdır.	Gruplar Arası	4	3,343	0,01*
	Grup içi	462		
Sporda kara para aklama yolu ile Şike yapılmaktadır.	Gruplar Arası	4	2,991	0,019*
	Grup içi	454		
Taraftarı olduğum spor kulübünün Şike yaptığı kanıtlanırsa kulübümü değiştiririm.	Gruplar Arası	4	0,672	0,612
	Grup içi	460		

Tablo 3'te yaşı göre farklılık arz eden görüşlerin hangi yaşlar arasında olduğunu tespit etmek için Tukey testi yapılmıştır. Bu test sonucunda farklılığın 15-24 yaş arası ile 25-34 yaş arasında olduğu ve 15-24 yaş arasında olanların 25-34 yaş arasında olanlara göre Şike değişkenlerinden *Şike yapan spor kulüpleri ağır cezalara çarptırılmalıdır* görüşüne daha az katılmaktadır. Yani 25-34 yaş arasında olanlar Şike yapan spor kulüplerine ağır cezalara çarptırılmalıdır görüşüne daha çok katılmaktadırlar.

Bu test sonucunda farklılığın 15-24 yaş arası ile 35-44 yaş grubu arasında olduğu ve 15-24 yaş grubunda olanların 35-44 yaş arasında olanlara

göre *sporda kara para aklama yolu ile şike yapılmaktadır* görüşüne daha az katılmaktadırlar. Yani 35-44 yaş arasında olanlar *sporda kara para aklama yolu ile şike yapılmaktadır* görüşüne daha çok katılmaktadırlar.

Tablo 4: Araştırmaya katılanların cinsiyetlerine göre şike algısı

Değişken	Ort	S.Sp	t	p
Sporda şike yapılmaktadır.	3,84	1,33	-1,945	0,052
Sporda şike yapmak topluma zarar vermektedir.	4,21	1,20	-1,978	0,049*
Sporda şike yapmak spora zarar vermektedir	4,47	1,05	-1,853	0,064
Şike yapan sporcular spordan men edilmelidir	4,20	1,25	-1,775	0,077
Şike yapan spor kulüpleri ağır cezalara çarptırılmalıdır	4,34	1,09	-3,346	0,001*
Sporda kara para aklama yolu ile şike yapılmaktadır	3,93	1,21	-3,078	0,002*
Taraftarı olduğum spor kulübünün şike yaptığı kanıtlanırsa kulübümü değiştiririm	3,04	1,65	1,525	0,128

Tablo 4’te araştırmaya katılanların cinsiyetlerine göre şike algısına ilişkin görüşlerde farklılık olup olmadığı analiz edilmiştir. Değişkenler incelendiğinde *sporda şike yapmak topluma zarar vermektedir* 0,049*($p<0.05$), Şike yapan spor kulüpleri ağır cezalara çarptırılmalıdır0,001*($p<0.05$), *sporda kara para aklama yolu ile şike yapılmaktadır* 0,002* ($p<0.05$) görüşlerinde cinsiyete göre anlamlı bir farklılık olduğu tespit edilmiştir. Diğer değişkenlerde ise cinsiyete göre anlamlı bir farklılık olduğu tespit edilmemiştir. Yani bu değişkenlere cevap verenlerin cinsiyeti farklı bile olsa istatistiki olarak bir fark yoktur.

Cinsiyete göre farklılık arz eden görüşlerin cinsiyete göre analizini yapmak için t testi uygulanmıştır. Bu test sonucunda kadınlar *sporda şike yapmak topluma zarar vermektedir* görüşüne erkeklerden daha az katılmaktadırlar.

Şike yapan spor kulüpleri ağır cezalara çarptırılmalıdır değişkenine kadınlar erkeklerden daha az katılmaktadırlar.

Sporda kara para aklama yolu ile şike yapılmaktadır değişkenine kadınlar erkeklerden daha az katılmaktadırlar.

Tablo 5: Araştırmaya katılanların eğitimlerine göre Şike algısı

Değişken		sd	F	P
Sporda Şike yapılmaktadır.	Gruplar Arası	4	0,233	0,920
	Grup içi	455		
Sporda Şike yapmak topluma zarar vermektedir.	Gruplar Arası	4	1,700	0,149
	Grup içi	466		
Sporda Şike yapmak spora zarar vermektedir	Gruplar Arası	4	0,538	0,708
	Grup içi	456		
Şike yapan sporcular spordan men edilmelidir	Gruplar Arası	4	1,220	0,302
	Grup içi	464		
Şike yapan spor kulüpleri ağır cezalara arptırılmalıdır.	Gruplar Arası	4	1,825	0,123
	Grup içi	460		
Sporda kara para aklama yolu ile Şike yapılmaktadır.	Gruplar Arası	4	1,434	0,222
	Grup içi	452		
Taraftarı olduğum spor kulübünün Şike yaptığı kanıtlanırsa kulübümü değiştiririm.	Gruplar Arası	4	0,788	0,534
	Grup içi	458		

Tablo 5'te araştırmaya katılanların eğitimlerine göre Şike algısına ilişkin görüşlerde farklılık olup olmadığı analiz edilmiştir. Değişkenler incelendiği zaman anlamlı bir farklılık tespit edilmemiştir ($p>0.05$). Yani bu değişkenlere cevap verenlerin eğitim seviyeleri farklı bile olsa istatistiki olarak bir fark yoktur.

Tablo 6'da araştırmaya katılanların gelir durumlarına göre Şike algısına ilişkin görüşlerde farklılık olup olmadığı analiz edilmiştir. Yapılan analiz incelendiğinde *Şike yapan spor kulüpleri ağır cezalara çarptırılmalıdır* 0,019* ($p<0.05$), ve *sporda kara para aklama yolu ile Şike yapılmaktadır* 0,023* ($p<0.05$) deđiŐkenlerinde gelir durumuna göre anlamlı bir farklılık olduğu tespit edilmiştir. Diğer değişkenlerde ise anlamlı bir farklılık tespit edilmemiştir. Yani diğer değişkenlerde gelir durumu farklı bile olsa istatistiki olarak farklılık yoktur.

Tablo 6: Araştırmaya katılanların gelir durumlarına göre şike algısı

Değişken		sd	F	P
Sporda şike yapılmaktadır.	Gruplar Arası	4	1,476	0,208
	Grup içi	447		
Sporda şike yapmak topluma zarar vermektedir.	Gruplar Arası	4	1,742	0,140
	Grup içi	458		
Sporda şike yapmak spora zarar vermektedir	Gruplar Arası	4	1,923	0,106
	Grup içi	449		
Şike yapan sporcular spordan men edilmelidir	Gruplar Arası	4	1,036	0,388
	Grup içi	456		
Şike yapan spor kulüpleri ağır cezalara çarptırılmalıdır.	Gruplar Arası	4	2,968	0,019*
	Grup içi	453		
Sporda kara para aklama yolu ile şike yapılmaktadır.	Gruplar Arası	4	2,866	0,023*
	Grup içi	444		
Taraftarı olduğum spor kulübünün şike yaptığı kanıtlanırsa kulübümü değiştiririm.	Gruplar Arası	4	1,554	0,186
	Grup içi	450		

Gelir durumuna göre farklılık arz eden görüşlerin hangi gelir grupları arasında olduğunu analiz etmek için Tukey testi uygulanmıştır. Bu test sonucunda farklılığın 1251-2000 TL gelir grubu ile 3001 TL ve üzeri grup arasında olduğu ve 3001 TL ve üzeri gelire sahip olanlar *şike yapan spor kulüpleri ağır cezalara çarptırılmalıdır* değişkenine 1251-2000 TL gelire sahip olanlardan daha az katılmaktadırlar. Yani 1251-2000 TL gelire sahip olanlar *şike yapan spor kulüpleri ağır cezalara çarptırılmalıdır* görüşüne daha çok katılmaktadırlar.

Sporda kara para aklama yolu ile şike yapılmaktadır değişkenine verilen cevaplarda farklılık 0-750 TL ile 2001-3000 TL grubu arasında farklılık görülmektedir. Bu değişkene; 0-750 TL gelire sahip olanlar 2001-3000 TL gelire sahip olanlardan daha az katılmaktadırlar. Yani 2001-3000 TL gelire sahip olanlar *sporda kara para aklama yolu ile şike yapılmaktadır* görüşüne daha çok katılmaktadırlar.

Tablo 7: Araştırmaya katılanların meslek durumlarına göre Şike algısı

Değişken		sd	F	P
Sporda Şike yapılmaktadır.	Gruplar Arası	9	0,888	0,536
	Grup içi	449		
Sporda Şike yapmak topluma zarar vermektedir.	Gruplar Arası	9	1,671	0,093
	Grup içi	458		
Sporda Şike yapmak spora zarar vermektedir	Gruplar Arası	9	2,160	0,024*
	Grup içi	448		
Şike yapan sporcular spordan men edilmelidir	Gruplar Arası	9	1,640	0,101
	Grup içi	457		
Şike yapan spor kulüpleri ağır cezalara arptırılmalıdır.	Gruplar Arası	9	1,629	0,104
	Grup içi	453		
Sporda kara para aklama yolu ile Şike yapılmaktadır.	Gruplar Arası	9	2,226	0,020*
	Grup içi	444		
Taraftarı olduğum spor kulübünün Şike yaptığı kanıtlanırsa kulübümü değiştiririm.	Gruplar Arası	9	1,245	0,265
	Grup içi	450		

Tablo 7’de araştırmaya katılanların mesleki durumlarına göre Şike algısına ilişkin görüşlerde farklılık olup olmadığı analiz edilmiştir. Yapılan analiz incelendiğinde *sporda Şike yapmak spora zarar vermektedir* 0,024* ($p<0.05$), *sporda kara para aklama yolu ile Şike yapılmaktadır* 0,020* ($p<0.05$) anlamlı bir farklılık olduğu tespit edilmiştir. Diğer değişkenlerde ise anlamlı bir farklılık tespit edilmemiştir. Yani kiŐilerin meslekleri farklı bile olsa istatistiki olarak anlamlı bir farklılık yoktur.

Meslek durumuna göre farklılık arz eden görüşlerin hangi meslek grupları arasında olduğunu analiz etmek için Tukey testi uygulanmıştır. Bu test sonucunda farklılığın Ev hanımları ile emekliler arasında olduğu, ev *hanımları sporda Şike yapmak spora zarar vermektedir* değişkenine emeklilerden daha az katılmaktadırlar. Yani emekliler *sporda Şike yapmak spora zarar vermektedir* grŐne daha çok katılmaktadırlar.

Diğer testte ise farklılık ev hanımları ile esnaf arasındadır. Sporda kara para aklama yolu ile şike yapılmaktadır m değişkenine verilen cevaplarda ev hanımlarının esnaf olanlardan bu değişkene daha az katıldıkları tespit edilmiştir. Yani esnaf olanlar sporda kara para aklama yolu ile şike yapılmaktadır değişkenine daha çok katılmaktadırlar.

Tablo 8’de Gaziantep’te yapılan analiz sonuçları mevcuttur. Gaziantep’te yaşayan insanlara hangi branşlar da şike yapıldığını düşünüyorsunuz açık uçlu soru sorulmuştur. Alınan cevaplara ilişkin veriler Tablo 8’de yer almaktadır.

Aşağıdaki ki tablo incelendiğinde en yüksek skorun futbolda, sırasıyla onu basketbol ve voleybolun takip ettiği görülmektedir. Gaziantep’te yaşayan insanlar 0,78 yüzde ile futbolda şike yapıldığını düşünmektedir. Tablo 8 Gaziantep’te yaşayan insanların sporda şike ile ilgili algıladıkları branşlar ile ilgilidir. Sporun her alanında şike yapılmasına rağmen insanların şikeyi en çok futbol da algılamaları düşündürücüdür. Bu sporun toplum içinde futbol olarak algılanmasından kaynaklanabilir.

Tablo 8: *Gaziantep’teki halkın şike yapıldığını düşündüğü branşlar*

Branşlar	Sayı(cevap veren)	Yüzde
Futbol	429	0,78
Basketbol	73	0,13
Voleybol	23	0,04
Yüzme	3	0,01
Boks	3	0,01
Tekvando	1	0,00
Atletizm	3	0,01
Halter	1	0,00
Tenis	1	0,00
Güreş	5	0,01
Hentbol	3	0,01
Bilek Güreşi	1	0,00

Tartışma

Yapılan analizde Gaziantep'te yaşayan insanlar denek olarak alınmıştır. 477 anket uygulamaya konu olmuştur. Değerlendirmede şike algısı demografik faktörler ile kıyaslanmaktadır. Analizde; cinsiyet, yaş, eğitim düzeyi, aylık gelir, meslek faktörleri kullanılmıştır. Cinsiyet analizinde t testi diğer analizlerde ise anova testi uygulanmıştır. şike algısı ile cinsiyet arasında anlamlı bir farklılık tespit edilmiştir ($p<0.05$). İnsanların cinsiyetleri sporda şike algısına etkilemektedir. Bu farklılık bay ve bayanların düşünce yapılarının farklı olmasından kaynaklanabilir. şike algısı ile yaş faktörü arasında anlamlı bir farklılık tespit edilmiştir ($p<0.05$). Bu farklılık insanların yaşına göre düşünce yapılarının değişmesinden kaynaklanabilir. şike algısı ile eğitim arasında anlamlı bir farklılık tespit edilmemiştir ($p>0.05$). şike algısı ile gelir arasında anlamlı bir farklılık tespit edilmiştir ($p<0.05$). Gelir seviyesinin düşük ya da yüksek olması insanların beklentilerini etkilemektedir. Farklılık toplumun değer yargılarının benimsenmesi ya da benimsenmemesinden kaynaklanabilir. şike algısı ile meslek arasında anlamlı bir farklılık tespit edilmiştir ($p<0.05$). Bu farklılık toplumun değer yargıları ve beklentileri ile ilgili olabilir.

Standart sapma ve aritmetik ortalamalara göre yapılan değerlendirmede ise taraftarı olduğum spor kulübünün şike yaptığı kanıtlanırsa kulübümü değiştiririm sorusu 1,65 ile en yüksek standart sapmanın olduğu seçenek olarak gözümüze çarpmaktadır. En yüksek aritmetik ortalama ise 4,47 ile sporda şike yapmak spora zarar vermektedir sorusuna verilen cevaplardan elde edilmiştir.

Gaziantep'te yaşayan halka sorulan açık uçlu soruda halkın %78'i futbolda şike yapıldığını düşünmektedir. Onu %13 ile basketbol takip etmektedir. Gaziantep'te yaşayan insanlar voleybol, yüzme, boks, tekvando, atletizm, halter, tenis, güreş, hentbol ve bilek güreşi branşlarında şike yapıldığını düşünmektedirler.

İnsanlar üzerinde yapılan algıda şikenin futbolla ilişkilendirildiği de görülmektedir. Halbuki şike bütün spor dallarında mevcuttur. Kişiler bu açıdan bilinçlendirilmelidir. Ülke insanlarına medya aracılığı ile eğitimler verilmeli hangi spor dallarına nasıl şike yapıldığı anlatılmalıdır. Hatta şikeyi ihbar etme hattı oluşturulmalı buraya doğru ihbarda bulunanlar da ödüllendirilmelidir. Şikenin sporun sorunu değil aslında toplumun bir sorunu olduğu bilinci ülke insanlarına benimsettirilmelidir. İnsanlarda şikeyi önlemeye yönelik bir bilinç oluşturulmalıdır.

Sporda şikeyi engellemek bir hükümet politikası olmalıdır. Hükümet sporda şike yapan ya da yaptıranları yada bunları yapmaya teşebbüs edenleri cezalandırmalıdır. Bir ülkenin en kolay tanıtım yolu spordur. Sporda gösterdiğiniz başarı ölçüsünde dünyada isminizi duyurabilmekte ve ülke imajınızı koruyabilmektesiniz. Brezilya, Arjantin ekonomik olarak çokta iyi olmamalarına rağmen dünyada bütün ülkeler tarafından tanınan ülkelerdir. Bunu da sporda kazandıkları başarılarla borçludurlar. Biz ülkemizi spor ile tanıtma yoluna gitmeliyiz. 2020 olimpiyatları eğer ülkemizde olacak olursa ülkenin elde edeceği gelir de o ölçüde artacaktır. Ülkelerin refah seviyeleri kişi başına düşen milli gelire göre ölçüldüğüne göre ne kadar sporda başarılı olup ülkenizin ismini duyurursanız o ölçüde de zenginlik yaşarsınız. Ülkemizde olan sporculara bu bilinç aşılanmalıdır. Sporda şike yapmak yerine daha çok çalışarak başarılı olma yolu sporcularımıza ve özellikle imaj kaybetmemek için her yola başvurmayı düşünen spor kulüplerimize anlatılmalıdır.

Ülkemiz sporda şikeyi engelleyebilmek için gerekli önlemleri almalıdır. Farklı ülkelerde şikeye karışan kulüpler örneğin; futbol kulübü ise alt kümelere düşürülmekte ve ağır para cezaları verilmektedir. Şikeye karışan sporcularda spordan men edilmektedir. Ancak ülkemizde bu durumun aynı olmadığı görülmektedir. Adam kayırmaca, kulüp kayırmaca vb. durumlarla şikeye

karışanlar kulüpler ve sporcular kısmi cezalarla kurtulmaktadırlar. Gaziantep'te yaşayan insanlar büyük sıklıkla sporda şikeye neden olanların cezalandırılmasını istemektedir. Bu ve benzeri olaylarda kanun maddeleri hazırlanırken sivil toplum kuruluşlarının da görüşleri alınmalı ve değerlendirme daha sonra yapılmalıdır.

Sporda şike yapmak insanların spora bakış açısını da olumsuz etkilemektedir. İnsanların özellikle futbolda şike yapıldığını düşünmeleri futbolun profesyonel girişimciler tarafından bir rant aracı olarak görülmesinden kaynaklanabilir. Nitekim ki öyledir. Profesyonel girişimciler profesyonel futbol kulüplerinde başkan olmak için birbirleri ile yarışmaktadır. Müsabakalarda da kazanmak için her yol mubah sayılmakta kazanabilmek için de her yol denenmektedir. Bu yolun sonu ise şike diye tasvip etmediğimiz bir seçenek olmaktadır. Kazanırsanız herkes sizi tanır ve daha çok rant elde edersiniz temel prensip sportiflikten daha çok rant elde etme savaşıdır.

Kaynaklar

- Chalip, L., C. Green, and L. VanderVelden (2000). *The Effects of Polysemic Structures on Olympic Viewing*. International Journal of Sports Marketing and Sponsorship
- Çelik, Kuntay, Koçağra, Selen, Işıl ve Güler, Kadir. (2000). *Karapara Aklama*. Ankara: Masak Yayınları No: 1
- Ergül, E. (2005). *Karapara Ekonomi ve Aklama Suçu*. Ankara: Adalet Yayınevi
- Erkal M.E., (1992). *Sosyolojik Açıdan Spor*. Türk Dünyası Araştırmalar Vakfı. Kutsun Matbaa ve Reklamcılık Merkezi. İstanbul.
- Christian Authier, (2002). *Futbol A.ř.* Kitap Yayınevi, İstanbul
- Gençlik ve Spor Genel Müdürlüğü Gençlik ve Spor Kulüpleri Yönetmeliği, Resmi Gazete, 2005

- Ekenci Güner, (1997). İnsan ve Çevre İlişkilerinin Spor Kulübü Yönetimine Etkileri, Bed.Eğt.Spor Bil.Der. II
- Hamarat AM., (2011). *Radikal Hayat*.
- Şahin M., (2009). *Spor Ahlakı ve Sorunları*. 2.baskı Evrensel Basım Yayınları, İstanbul
- Şike operasyonu Savcı Öz
- King, B. (2004), *What Makes Fans Tick*. Sports Business Journal, March
- Demirci Nuri (1986). *Spor’da Yönetim-Teşkilatlanma ve Organizasyonlar* Milli Eğitim Basımevi, Ankara
- Yetim. A. (1996). *Spor Yönetiminde Liderlik*. Gazi Üniversitesi Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi, Ankara
- Cialdini, R. B. (2000), *Influence: Science and practice*. 4th ed. Boston:Allyn & Bacon.
- Football and Families, Sir Norman Chester Centre for Football Research, (2002). *The New Football Economics*”, March
- Wolfgang Maennig (2008). *Corruption in international sports and how it may be combated*
- iasenaase Working Paper Series, Paper No. 08-13, August
- Preston I., (2006). *Cheating In Contests*. Oxford Review Of Economic Policy, Vol.19, No.4,
- Hill D.,(2009). How Gambling Corruptors Fix Football Matches, European Sport Management Quarterly, Vol. 9, No. 4, December

WEB Kaynakları

<http://tr.wikipedia.org>

<http://www.resmigazete.gov.tr/eskiler/2011/04/20110414-6.htm>

www.haberhakki.com/genel/dunya-sike-tarihi.html

www.samanyoluhaber.com/yazar/mehmet-altan/Turk-sporunda-sike-ve-sike-cesitleri/603775/

<http://www.futbolistan.net/futbolun-oteki-yuzu-karapara-aklama.html>

www.tr.eurosport.com/futbol/Arjantin-ac-l-s-ligi/2010/en-buyuk-problem-sike_sto3147006

<http://www.uefa.com/uefa/footballfirst/matchorganisation/disciplinary/news/newsid>

<http://www.cnnturk.com/2011/spor/futbol/07/28/yunanistanda.sike.2.takim.dusurldu/624302> <http://www.ntvmsnbc.com/id/24.941.206>

<http://www.cnnturk.com/2011/turkiye/07/03/aziz.yildirim.gozaltinda/621955.0/>

<http://www.goal.com/tr>

http://tr.wikipedia.org/wiki/2011_turk_futbolu_sikedavasi

<http://www.uludagsozluk.com/Turkiyede-ilk-sike>

<http://www.dipnot.tv>

<http://www.sporx.com>

<http://www.howtofixasocccergame.com>

<http://www.sporbucks.com>

http://www.sportaccord.com/multimedia/docs/2011/11/SportAccordIntegrity_Guide.pdf

<http://www.bahismedya.com>

<http://www.ankarahaber.com>